wööst läbi lähäb: kus kewadel pääw ja öö ühe pikused ou (kewade pööripääw.) Kui päike põhjapoolsel maakera küllе peal maa-wööst kõige kaugemal seisab, siis alustab suwi, mis suwe päikese-paigalseismiseks nimetatakse, sest et päike seal mittu pääwa pea ühetasasel lõuna kõrgusel seisab. Seal, kus sügisel pääw ja öö ühepikused on (sügise pööripääw), alustab sügise, nõnda kui Jõulukuu lühemal pääwal talw, mis suise päikese seisu wasta talwe-päikese-paigalseisuks kutsutakse. Selleläbi et päikese liikumine mitte ühetasane ei ole, ei wõi kaa tähetundjatest arwatud aastaaead kõik ühepikused olla. Kewade, ehk aeg kewadise pööripääwa ja suwepäikese-paigal-seisu wahel on 18 tundi lühem kui suwi, ja pea niisama suurune wahe on talwe ja sügise wahel. Kewade ja suwi ühtekokku arwatud wältawad ligi 8 pääwa pikemalt kui sügise ja talw.

Aeg ühest kewade hakatusest kunni teise, ehk üks päikese aasta wältab keskmisel arwul praegusel aasta saeal 365 pääwa, 5 tundi, 48 minutid ja 46 sekundi. Kui aastal selle asemel aga 365 pääwa peaks arwatama, siis lähäksime meie sel pisukesel möödul wäga kiiresti edasi; 200 aasta pärast tuleks sügisene pööripääw juba 1. Nowembri kuu peale, ja 700 aasta pärast tulekšid Jõulu pühad kesk suwel. Wana Egiptuse rahwas jagas aastat 12 kuuse, iga kuud 30 pääwa, ja arwasid siis aasta lõppul 5 pääwa juure, nõnda et nende aasta hakkatus aega mööda kõige aasta jagude sisse wõis juhtuda. Aga nemad teadsid wäga hästi, et nemad sel wiisil iga aasta weerand

pääwa maha jätsid. Egiptuse rahwa teadmine pandi aasta rehnungi põhjuseks, mis Julius Käsar 46 aastat enne Kristuse sündimist üleswõttis, ja 325 aastat pärast Kristuse sündimist Nikäa linnas kirikukogus kaa kristliku aea arwamise põhjuseks pandi. Et aga, kuda meie kuulime, tõsine päikese aasta mitte 365 1/4 pääw, waid 365 pääwa 5 tundi 48 minutid 46 sekundi pik on, siis näitas iga nelja aasta pärast ettewõetud lisa pääwa juure panemine, kus täis pääw arwati, natuke segane, sest et mõõt wäga rohke olnud, ja leiti 1582 aastal, et kewadine pööripääw kümme pääwa warem tulnud kui kirikukogu aeal Nikäa linnas. Seal olid kümme pääwa puudu jäänud, mispärast papst Gregorius XIII. käsku andis puudust selle läbi täita, et 4. Okt. 1582 tük edasi hüpati ja järgmisel pääwal ei mitte 5mat waid 15mat Oktobri kuu pääwa loeti. Et aga kaa tulewal aeal kewadine pööripääw, mis kristliku lihawette ja teiste pühadele aru teeb, ikka ühe pääwa peale langeks, sai kinnipandud, et neljasaea aasta sees kolm lisa pääwa pidid mahakustutud saama. Seda aea arwamist nimetatakse Gregoriani aearehnungiks, mis järel Saksamaa ja teised wõõra maade rahwad oma aega arwawad ja ikka 12 pääwa meie aeaarwamise ette jõudwad. Weel täielikum on aeaarwamine, mis üks Seltshuki rahwa Sultan Dshelab Eddin juba 11mal aasta saeal Persiamaal üleswõtnud. Tema arwamist mööda peab lisapääw 7 kord iga nelja aasta pärast, aga 8mal korral wast wie aasta pärast üleswõetama, ehk teiste sõnadega 33 aasta sees 8 pääwa

Eesti-rahwa Kasuline Kalender 1868, lk. 19